

Preek over Daniël 10

Ds R. D. Anderson

Ps. 97:1, 2 (wij zien hier vuur i.v.m. de HERE gebracht)

Lezing van de Schrift: Openb. 1:10-18

Ps. 94:1, 2, 6, 7 (zou Daniël niet zoiets gebeden hebben?)

Lezing van de Tekst: Dan. 10:1 – 11:2a

Preek

Gez. 170:1, 2, 3

Wet

Ps. 119:61, 62, 63

Dank- en pastoraalgebed:

Collecte

Ps. 43:3

Gemeente van onze Here Jezus Christus. [*Dia 1*]

In de tijd van deze laatste profetie die de Here aan Daniël gegeven had, was hij ongeveer 85 jaar oud geworden. Zo'n drie jaar eerder, bij het aantreden van koning Cyrus, was hij met eervolle pensioen gegaan. Dat weten we ook uit dit Bijbelboek. Drie en half jaar eerder – hij was toen al in de 80 – werd hij in de leeuwenkuil gegooid. Dat verhaal kennen we allemaal, maar al te vaak vergeten wij dat hij toen al in de 80 was. Vier jaar eerder, kort na de derde profetie, mocht de eerste groep ballingen terugkeren naar Israël. Daniël was kennelijk destijds te oud voor deze op zich zeer gevaarlijke reis. Op de beamer ziet u een overzicht van Daniëls leven. Hij was natuurlijk als jonge jongen meegenomen uit Israël naar Babylonië. Als hij ong. 14 jaar oud was mocht hij die droom van Nebuchadnezzar interpreteren – de droom van dat grote standbeeld dat vier koninkrijken voorstelde. Het heeft jaren geduurd eer dat God zo ver was dat Hij Daniël zelf bijzondere gezichten wilde geven. Hij was ong. 70 jaar toen hij het eerste gezicht kreeg. Nu is hij inmiddels 85 als het vierde visioen aan hem verschijnt. We moeten niet denken dat Daniël zo'n beetje elk jaar een bijzonder visioen van de Here kreeg. De Here God kiest ervoor om, pas als Daniël heel oud is, zijn gebeden op deze manier te beantwoorden. En naar aanleiding van wat we gelezen hebben mag ik u vanmorgen preken ... [*Dia 2*]

Daniëls gebed beantwoord door de Messias in eigen persoon!

We gaan eerst nadenken over Daniëls rouwend gebed en in de tweede plaats over dat bezoek van de Messias zelf.

1) Daniëls rouwend Gebed

[*Dia 3*]

Wat lezen we dan bij dit hoofdstuk? We lezen dat Daniël drie weken lang gevestigd heeft. Drie weken lang in gebed. En aan het eind van drie weken, wordt dit biddend vasten onderbroken door de verschijning van een hemelwezen. Is het u opgevallen wat er staat in v.13? Daar zegt het hemelwezen:

Maar de vorst van het koninkrijk der Perzen stond eenentwintig dagen tegenover mij; doch zie, Michaël, een der voornaamste vorsten, kwam mij te hulp, zodat ik daar, bij de koningen der Perzen, de overhand behield; ¹⁴ en ik ben gekomen om u te verstaan te geven wat uw volk in het laatst der dagen overkomen zal; want wederom is het een gezicht aangaande de toekomst.

Met andere woorden, het wezen was 21 dagen eerder gekomen geweest ware het niet voor het feit dat hij tegengehouden werd. Op de eerste dag, toen Daniël begonnen was tot de Here te bidden en te vasten had de Here dat gehoord. En dat hemelwezen, iemand met de gestalte van een mens, werd uitgezonden, doch tegengehouden. En zo bleef Daniël bidden en vasten drie weken lang.

We hebben reeds gezien dat dit bidden en vasten kenmerkend is voor Daniël. Uit dit boek leren wij dat Daniël gewoon was – zelfs in ballingschap – te blijven bidden tot zijn God. Drie keer per dag bidt hij tot de

Here, knielend, armen uitgestrekt naar Jeruzalem door een open raam. Hij onderhoudt die levende relatie met zijn God. Maar wat betekent het dan als hij, na dat bidden, besluit neemt om ook te vasten?

Vasten, broeders en zusters, is een teken van een rouwgebed. Dan heb je een gebed dat zo belangrijk is, een verzoek dat je zo bij de Here wil onderstrepen, dat je jezelf ontbeert van de luxe die je normaal gesproken in het leven wel tot je neemt. Dan eet je en drink je heel mager. Geen vlees, geen wijn. Ik heb de kenmerken op de dia neergezet. Je draagt eenvoudige kleding, bijvoorbeeld zak. Mager eten. Je wast je niet. We zien die koppeling tussen vasten en bidden ook in Psalm 35. Daar lezen wij, bijvoorbeeld, *Maar ik? – David denkt over zijn leven, ook zelfs over mensen die nu zijn vijanden zijn geworden – Maar ik? Waren zij ziek, dan was een rouwgewaad mijn kleding; ik kwelde mijzelf door te vasten, mijn gebed kwam telkens terug in mijn binnenste.* Hier zie je duidelijk de koppeling tussen vasten en bidden. Je bidt voor iemand in nood. Het hoeft niet alleen voor jezelf te zijn. David bad destijds voor andere mensen die ernstig ziek waren en onderstreepte dat gebed bij de Here juist door te vasten, zichzelf te ontberen van luxe eten en drinken. In de Bijbel kan je ook bijvoorbeeld denken aan David toen het kindje geboren werd bij Batseba. Het kindje liep levensgevaar. Toen heeft David ook gevast bij zijn bidden. Pas toen duidelijk bleek dat de Here het kind tot zichzelf genomen had, is hij ermee opgehouden.

Bij bidden en vasten kunnen wij ook denken aan de Roomsens. Die vasten elke vrijdag nog – als ze tenminste praktiserend zijn. Dan eten zij geen vlees om te gedenken het feit dat Jezus juist op vrijdag gekruisigd is. In de oude kerk werd op gezette dagen (woensdag en vrijdag) gevast en gebeden. De Here Jezus verwachtte van zijn discipelen dat zij zouden vasten bij belangrijke gebeden, net zoals Daniël en anderen dat gedaan hadden. Daarom heeft Hij hen duidelijk gemaakt dat vasten niet iets is dat je voor de show doet, om andere mensen onder de indruk te brengen. Vasten doe je voor God en niet voor de mensen. Daarom zegt Jezus: *Als je vast, zorg dat niemand anders dat merkt. Alleen de Here, want daar gaat het om, dat je bij de Here laat zien hoe belangrijk dat gebed voor je is.* Hoe gaat het bij ons? Vaak genoeg als je merkt dat iemand ziek of in nood is, zeg je dan: *ik zal voor je bidden.* Maar ik vraag me af hoe vaak wij dan onze gebeden gepaard doen gaan met die hele goede bijbelse gewoonte van vasten. Je weet dat wij elk jaar een biddag hebben voor het gewas en de arbeid. Vroeger heette dit – zelfs in de kerkorde – een bid en vastendag. Is dat vasten verdwenen uit ons levenspatroon? Dat zou zeer te betreuren zijn.

Daniël vast en bidt. En wel drie weken lang. Dat is uitzonderlijk lang. Wat is dan zo belangrijk bij zijn gebed dat hij hier vast? Wat wil hij hier bij de Here God onderstrepen? Het zal niet zo zijn dat Daniël bidt voor het volk in het algemeen, voor het feit dat ze nog in ballingschap zijn, of voor Jeruzalem dat in puin ligt. Wij weten namelijk – uit Zacharia – dat er vier aparte vastendagen waren voor alle ballingen die in Babylon zaten. Ze moesten bidden en vasten voor deze dingen in de vierde, vijfde, zevende en de tiende maand. Ze hadden dus bepaalde dagen om te bidden voor Jeruzalem, dat nog in puin lag, en voor het volk. Maar Daniël vertelt ons dat hij hier aan het bidden is in de *eerste* maand.

Het kan wel zo zijn als je er goed over nadenkt, broeders en zusters, dat Daniël zeer verdrietig was. Er waren tenslotte zoveel joden, zoveel mensen uit Gods volk, die nog niet teruggekeerd waren naar Jeruzalem. Het was inmiddels zo'n vier jaar geleden dat iedereen weer vrij was om terug te gaan naar het beloofde land, het land dat de Here aan zijn volk had gegeven. Maar hoe klein was het aantal dat feitelijk durfde terug te gaan! Er waren zoveel mensen die een goed leven in Babylonië gevonden hadden, mensen die zich aan de wereld aangepast hadden. Denk maar aan de voorouders van Mordecai, de voorouders van Esther. Die bleven daar.

Wat zou Daniël oprecht verdriet hebben gehad. Een grote clou in onze tekst, broeders en zusters, komt inderdaad doordat Daniël ons vertelt op welke datum hij gevast en gebeden heeft. Het was de eerste maand, vertelt hij ons. En hij heeft 21 dagen uit die maand gevast en gebeden – juist dagen wanneer het paasfeest, normaal gesproken, gevierd had moeten worden. Vanaf de tiende tot de zeventiende van de eerste maand zou het joodse volk het paasfeest behoren te vieren, het feest waarop het verboden was om te vasten. Men moest juist feestelijk eten om te vieren het feit dat de Here God zijn volk vanuit de slavernij van Egypte naar het geweldig beloofde land gebracht had. Daniël kon ook geen paasfeest vieren. Er is geen tempel. Er is geen altaar waarop het paaslam geslacht kan worden om het vervolgens te kunnen eten. Bij dat vreselijk gemis van de erediensten van het paasfeest, vast en bidt Daniël vurig tot de Here.

Als je daar over nadenkt dan valt een paar dingen op. Allereerst, hoe anders gaat het met de orthodoxe joden vandaag de dag. Als Daniël het paasfeest niet kan vieren omdat er geen gelegenheid is om het lam te

slachten, vast hij. Tegenwoordig vieren de joden het paasfeest toch – zonder het lam weliswaar, er ligt een botje op een bord ter herinnering aan het lam – maar ze proberen het wel te vieren. Ze vasten niet.

Een andere gedachte volgt erop. Als je nadenkt over Daniël, die vast en bidt omdat hij niet in staat is om de erediensten van het paasfeest bij te wonen, wat doen wij? Als wij door bijzondere omstandigheden niet in staat zijn om de eredienst van de Here bij te wonen, maakt het ons oprecht verdrietig? Gaan we dan bidden en vasten? Of slaan we dan een dienst zo makkelijk over dat het ons haast niks doet? Dat mag iedereen voor zichzelf beantwoorden. Het kan betekenen dat we eigenlijk al te geneigd zijn om de eredienst alleen als iets menselijks te beschouwen en te beleven. Dan beleven we niet meer hoe geweldig het mag zijn om onze God te loven en prijzen in zijn aanwezigheid. Als we werkelijk een eredienst moeten missen, laat dat dan zo'n gemis zijn in onze beleving als dat bij Daniël was destijds.

Als Daniël nu bidt en vast bij het gemis 21 dagen lang, kiest de Here God ervoor om dat gebed te beantwoorden. En wie krijgt hij dan op bezoek? Niemand minder dan de Messias zelf ...

2) De Messias op bezoek!

[Dia 4]

Nu krijgt hij te maken met een hemelwezen. Hij weet natuurlijk niet wie dat is. Een gedaante als een mens. Wat zou dat zijn? Hij heeft natuurlijk in het afgelopen aantal jaren wel bezoek van engelen gekregen en niet zomaar engelen – nee – hij heeft bezoek van aartsengelen gekregen. En er zijn er maar zeven. Aartsengelen, dat zijn engelen, die echt helemaal in de aanwezigheid van God zelf mogen staan. Die dienen God op een bijzondere manier, die brengen boodschappen, nemen gebeden naar God toe. In hoofdstuk 9 hebben wij gezien dat de aartsengel Gabriël bij Daniël was geweest. Hoe zag dan een aartsengel eruit? Hoofdstuk 9, vers 21:

Terwijl ik nog sprak in het gebed, kwam de man Gabriël, die ik tevoren gezien had in het gezicht, in ijvlende vlucht tot vlak bij mij op de tijd van het avondoffer.²² En hij begon mij te onderrichten en sprak met mij en zeide: Daniël, nu ben ik uitgegaan om u een klaar inzicht te geven.

Daarvan schrikt Daniël niet. Gabriël ziet er gewoon uit als een mens. Hij beseft inderdaad, het is een engel. Maar er is niks afschrikkends of indrukwekkends van de gestalte van de aartsengel Gabriël. Des te bijzonderer dan het wezen dat nu op hem afkomt. Zo bijzonder, zo indrukwekkend, hij geeft ons een nauwkeurige omschrijving. Hij zegt: *Het is een gedaante, het is een hemelwezen, hij ziet eruit als een mens, maar echt een mens is het dan ook weer niet.* Gekleed in linnen. Linnen is kleding die hoort bij een wezen dat in Gods huis komt te staan. Priesters droegen ook een linnengewaad. De engelen dragen ook zulke linnengewaden. Deze figuur dan ook. Alleen heeft hij een riem. Dat deed je destijds denken aan iemand met een bijzondere positie. Een soldaat – die droeg een riem. Deze figuur heeft een gouden riem. Sterker nog, zijn lichaam lijkt niet van vlees te zijn, maar van edelsteen – turkoois. Zijn armen en zijn voeten van glanzend koper. Zijn aangezicht – dat ziet eruit als de zon in al zijn gloed. Zijn ogen als fakkels van vuur.

Geen wonder dat Daniël echt helemaal onder de indruk is. Het is voor ons ook zo'n wonderlijke beschrijving. En wat denken u, broeders en zusters? Is dit niet precies dezelfde omschrijving als Johannes ons geeft, wanneer hij de Here Jezus Christus in de hemel mocht aanschouwen in het visioen dat hij kreeg? Identiek. En wat zegt dat ons? Dat niemand anders dan de Messias zelf naar Daniël gekomen is in die tijd. Bij het laatste visioen dat de Here God hem gegeven heeft is zijn gebed beantwoord door een bezoek van de Messias, degene die straks koning wordt over het koninkrijk van God dat altijd het einddoel is van al die visioenen die hij van God gekregen heeft tot nu toe. De visioenen eindigen altijd met het rijk dat God regeert door die koning, de Messias. Dat rijk zal tot in eeuwigheid duren. En nu komt die koning op hem af. Daniël, die zou dat niet zo beseft hebben zoals wij. Maar wij, wij mogen onder de indruk raken van wat Jezus daar aan het doen is.

Maar Daniël beseft wel dat hij bezoek krijgt van iemand heel bijzonder. Hij valt, als het ware, als dode voor die persoon. Maar hij wordt aangeraakt en gesterkt. Ook dat is eigenlijk opvallend, want de Here Jezus zegt tot Daniël: *Wees sterk, wees sterk.* En enkel maar door dat woord voelt Daniël zich ineens gesterkt. Waar doet je dat aan denken? Toen de Here Jezus op aarde was en Hij demonen ging uitwerpen, was het niet tot de stomme verbazing van mensen dat Hij dat alleen maar deed met een woord? Anderen in die tijd probeerden

ook demonen uit te drijven met een heel ritueel met hele bijzondere dingen. Jezus deed het met een bevel. En zo klinkt hier in onze tekst ook zo'n bevel: *Wees sterk*. ... en hij is gesterkt.

Wat zie je hier nog meer, broeders en zusters? Dat onze Here Jezus, vòòr zijn menswording, zelfs toen al aan het strijden was voor dat beloofde rijk, voor het realiseren van de beloften die aan zijn volk gegeven waren. Hij strijdt samen met de aartsengel Michaël. Michaël wordt hier genoemd als de prins van het volk, Israël, als de aartsengel die als waakengel staat voor heel dat volk. En ze steunen elkaar in deze strijd. Ze strijden dan tegen boze engelen die achter de andere volken rondom Israël staan. Deze boze engelen zetten de andere volken aan tegen Israël. Achter de realiteit van deze wereld staat een hogere realiteit, een grote strijd in de lucht door de engelen om Gods rijk. En wat zegt dit alles over onze Here Jezus? De Here Jezus is iemand die, ja zelfs vòòr zijn menswording, voor ons aan het strijden was en er nog steeds mee bezig is. Want de Here Jezus moest inderdaad later ook een van ons worden om het zover te krijgen dat hij koning zou worden van het rijk waarvan wij burgers mogen zijn. Hij liet zich helemaal vernederen. Vaste Daniël 21 dagen? Vaste de Here Jezus 40 dagen en nachten! Om dan juist verleid te worden door de duivel in eigen persoon. Het is de Here Jezus die zich voor ons aan het kruis gehangen heeft ... om daarna wederom op te staan tot nieuw leven als de vorst van het leven, de vorst die de sleutels draagt van de dood en het dodenrijk – zoals Johannes tot ons zegt. Die is pas dan klaar om koning te worden van een rijk dat tot in eeuwigheid duurt.

Soms, als wij nadenken over onze Here Jezus, zijn wij behoorlijk onder de invloed van kinderbijbels. Nu is het wel waar dat de Here Jezus op aarde als gewoon mens eruit heeft gezien. Maar we moeten niet vergeten dat na zijn hemelvaart Hij weer zijn goddelijke majesteit aangetrokken heeft. En als je denkt aan de Here Jezus, gezeten aan de rechterhand van God de Vader, moet je Hem niet alleen zien als mens, maar als mens en God in één persoon. Dan mogen we denken aan de omschrijving van Daniël en de omschrijving van Johannes in Openbaring 1. Daar komt iets van zijn goddelijke majesteit tot uitdrukking. Dat mag gegrift worden in ons geheugen. Die Here, die koning, is onze koning. Met dat verschil ten opzichte van Daniël, dat Hij nu in de hemel ook onze mensheid draagt. Dat betekent dat die indrukwekkende koning Jezus nog steeds degene is die ooit hier op aarde uitgeroepen heeft: *Kom naar Mij, jullie die vermoeid zijn, die belast zijn en gebukt gaan. Dan zal Ik jullie rust geven*. Hij wil dat, want Hij is ook iemand die om ons, ons vlees en bloed aangetrokken heeft. En Hij kan dat want Hij is ook echt God zelf in al die majesteit en glorie in de hemel. En dat mag voor ons, broeders en zusters, geweldig zijn. Wij kunnen tot Hem bidden en tot Hem spreken, wetende dat Hij ons begrijpt. Daarom wil Hij ook *ons* horen wanneer *wij* tot Hem bidden en ook wanneer wij – om ons gebed te ondersteunen – vasten. Heel zijn leven heeft Hij gegeven voor ons. Hij zal ons nooit verlaten. Hij zal altijd naast ons staan. Wij zullen Hem niet altijd zien als Daniël Hem echt in levende lijve mocht zien. Maar wij mogen getroost zijn door het feit dat Hij bij ons blijft. Jezus is in ons midden. Hij strijdt met ons mee. Hij is onze koning. Want dat koninkrijk is gekomen in Hem. Wees sterk in zijn kracht. Amen.